

Posudek na rigorózní práci:

Mgr. Lucia Magdziak, *Archívy a múzeá ako edukačné inštitúcie, Praha 2023, 103 s.*

Autorka Mgr. Lucia Magdziak předložila v souladu se svými pedagogickými aktivitami jako svoji rigorózní práci zajímavou studii s názvem *Archívy a múzeá ako edukačné inštitúcie*. Výběr tématu cením, jedná se o navýsost aktuální problematiku související s hledáním podílu a pevného místa paměťových institucí ve vzdělávacím procesu nižších stupňů školství v ČR. Zároveň je šťastná i volba dvou zmíněných prostředí – zatímco muzejní pedagogika je oborem dnes již poměrně zavedeným a svou „dětskou“ linkou sloužící zároveň jako vzdělávací linie adekvátní dětem různého věku již disponuje celá řada muzejní centrálních i regionálních, velkých i malých, v našich archivech jsou vzdělávací programy teprve ve svých začátcích či vlastně se s nimi v mnoha archivech dosud ani nepočítá.

Autorka disponuje bezpečnou bází odborných poznatků související s pedagogikou i muzejní pedagogikou (té archivní dosud nebyla vzhledem k výše řečenému věnována odpovídající teoretická pozornost ve formě odborných studií či monografií), takže práce je dostatečně teoreticky zakotvena a pojednávána problematika je prezentována v přehledné formě, srozumitelně a logicky. Svůj koncept pojetí muzeí a archivů jako vzdělávacích institucí má autorka dobře promyšlený.

Autorka bohužel do jisté míry podcenila některé teoreticko-metodologické aspekty tvorby odborných textů a nezmiňuje některé podstatné momenty, jako např. nepojmenovává metody, jimiž pracuje. Zároveň neuvádí ani klíč, podle kterého vybrala konkrétní příklady, které popisuje ve druhé části práce. I když se jedná nepochybně o zajímavé a dobré příklady, výběr působí bez zdůvodnění jako zcela nahodilý. Rozumím, že praktická část vznikla na základě autorčiny pedagogické praxe, je však otázkou, zdali to je dostatečné odůvodnění zařazení do zkoumaného vzorku a neměla-li by volba vzorových institucí mít i nějaké konzistentnější či racionálnější zdůvodnění.

Totéž pak platí o zařazení vývojových kapitol o Národním muzeu a Národním archivu – jedná se o významné instituce svého druhu, což však zároveň nemusí znamenat, že jsou i „vlajkovými loděmi“ muzejní / archivní pedagogiky. Zařazení kapitol o jejich dějinách nemá s pojednávaným tématem nic společného.

Stejně tak je nedostačující rozbor literatury, který je v podstatě „odbyt“ pouze jedinou větou, že téma je dobře v naší literatuře zpracováno. To ovšem v odborném textu zdaleka nestačí a je třeba věnovat tomuto aspektu práce daleko konkrétnější pozornost. Částečně je tento nedostatek kompenzován zmínkami o literatuře v dílčích kapitolách, nicméně zde zas celá řada titulů vůbec není zmíněna v poznámkovém aparátu.

Dále upozorňuji na některá drobná logická či chronologická vybočení z linie výkladu (chronologicky vybočená je zmínka o Janu Amosu Komenském na s. 16), některé příliš kategorické soudy (pouze edukační role muzeí v 80. letech 20. století na s. 22) či drobná věcná pomýlení (Ján Klause českou verzi svého jména nepoužíval a je třeba o něm mluvit jako o Johannu Klausem).

Práci by prospěla pečlivější závěrečná redakce – ne všechny tituly z poznámkového aparátu jsou obsaženy v závěrečném seznamu a totéž platí i opačně. V závěrečném seznamu není reflektován rozdíl mezi literaturou a internetovými zdroji, což by speciálně v tomto případě dávalo smysl.

Po typografické stránce se vyskytuje častěji chybné používání pomlček a spojovníků či samostatné neslabičné předložky na konci řádků.

Návrh otázek k obhajobě:

- 1) Jsou archivy skutečně připraveny převzít na sebe i úkoly související se vzděláváním žáků a studentů nižších stupňů škol? A je toto jejich působení skutečně společností vyžadováno a očekáváno?
- 2) Otázka k úvaze – jakým způsobem by se podle Vás mohlo podařit vzbudit zájem archivů o posílení jejich edukační role?

Práce je i přes uvedené výtky celkem zdařilou sondou do české muzejní pedagogiky a může se zdát zajímavým východiskem pro stejnou disciplínu i pro české archivy. Některá metodologická východiska by nepochybně zasloužila lepšího propracování. Nicméně i přes uvedené výtky doporučuji práci přijmout jako podklad pro udělení titulu PhDr.

V Praze, 24. listopadu 2023

PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.